

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 232. Ad quem gradum affinitas jure Ecclesiastico dirimat Matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

dum varii Pontifices in tali gradu dispensarunt, Alex. VI. cum Rege Lusitanæ. Jul. II. cum Henrico VIII. Angliæ Rege, ut ducerent uxorem fratris, quam dispensationem Clemens VII. consultis desuper celeberrimis Universitatibus, & adhibita accuratissima deliberatione speciali Bulla declaravit validam & legitimam fuisse. Clem. VIII. cum Rege Poloniae, ut duceret uxoris defunctæ forem. Dum denique *c. fin. de divort.* Papa permittit, ut infideles, qui in infidelitate contraxerant cum relictis uxoribus fratrum suorum, conversi ad fidem permaneant in illis matrimoniis, & non separentur, dum tamen separandi essent, si talia matrimonia essent jure naturæ irrita. Neque in contrarium facit, quod S. Joannes Baptista. *Matt. 14. & Marci. 6.* reprehenderit Herodem, nulli nisi legi naturæ subjectum, cum Judæus non esset, ob ductam Herodiam uxorem fratris sui Philippi; cum id factum; quia Philippo adhuc vivente duxerat ejus uxorem, ut in locum *Matt. D. Thom. in illum locum Marci. Beda, alique apud Maldonat. & Joseph. L. 18. antiquitat. c. 6.* vel, si mortuus fuerat, adhuc id non licebat Herodi; quia prohibitum in Lege Mosaic. *Levit. 18.* matrimonium cum uxore fratris demortui relinquens liberis (qualiter reliquerat filiam nempe Herodiam saltatricem) qua lege adstringebatur Herodes, etsi gentilis; cum esset filius cujusdam Judæi.

2. Resp. Secundo: Matrimonium in primo gradu affinitatis lineæ rectæ, nempe inter vitricum & prævignam, inter novercam & prævignum, socrum & nurum, socrum & generum esse jure naturæ irritum, docent Nav. *L. 4. consil. tit. desponsat. consil. 14.* Covar. *4. decret. p. 2. c. 6. §. 10. num. 6.* Valq. *Tom. 2. d. 112. n. 7.* Valent. *Tom. 4. d. 10. q. 5. p. 3.* Bellarm. *de mat. c. 28. post initium.* Laym. *cit. c. 6. n. 5.* Pirh. *h. t. n. 32.* pluresque alii relati à Sanch. *L. 7. d. 66. n. 6.* Fundamenta hujus sententiæ, uti & dilutio eorum, quam se facere putant AA. oppositæ sententiæ, paulò post subjiciuntur. Contrarium tenent D. Thom. *2. 2. q. 154. a. 9. in solut. ad 2.* Cajet. *ibid.* Sanch. *l. c. n. 7.* Henriq. *L. 11. c. 1.* Ponc. *L. 7. c. 34. n. 3.* Rebell. *de oblig. just. p. 2. L. 3. q. 15. n. 10.* Castrop. *cit. p. 8. n. 12.* qui pro hac sententiâ assertit hanc rationem, quod dicta affinitas non inducat ea, propter quæ aliàs matrimonium jure naturæ irritum est, & ab authore naturæ non concessum humano generi censetur. Non enim inferat impotentiam ad generandum; neque impediât debitam inter conjuges subjectionem (esto enim, filius reverentiam debeat uxori patris sui, id tamen non tollit, quò minus ea contracto cum ipso matrimonio subjici illi possit in domestica administratione) & licet ex eo, quod fuerit uxor patris, ac proinde effecta una cum eo caro, sequatur deberi ei parem ferè reverentiam, ac ipsi patri ab hujus filio, juxta quod etiam S. August. *L. 22. contra Faustum. c. 61.* relatus *c. si vir. 35. q. 3.* ait: *Si vir & uxor non duo, sed una sunt caro, non aliter autem nurus deputanda quam filia;* certum tamen est, à filio non deberi tantam reverentiam novercæ quam matri, à qua esse accepit, ut bene Castrop. & consequenter non esse in matrimonio contracto cum noverca tantam dedecentiam, ut causâ urgente (etiam præter eam, quæ consistit in necessaria propagatione generis humani aliàs deficiente) cohonestari possit. Favere quoque huic sententiæ videtur, quod *Reg. 3. c. 2.* Adonias pe-

terit Abisac uxorem patris sui defuncti in uxoretti; item textus quarundam Conciliorum, quos leges apud Castrop. Ex *L. verò si adulter. §. quare. ff. ad Leg. Jul. de adult. & ex L. ult. §. noverca. ff. de cond. sine caus.* ubi istæ nuptiæ vocantur incestuosæ plus deduci nequeat, quam quòd sint prohibitæ ob indecentiam, & spectato jure communi positivo sint irritæ, non verò jure naturæ. Idem dicunt hi AA. ad locum illum *Amos. 2.* ubi tanquam scelus gravissimum reputatur, quòd pater & filius ierint ad eandem puellam constituendam, præterquam hæc affinitas in hoc exemplo nata ex copula fornicaria. Item ad illud Apostoli *1. ad Cor. 5.* reprehendentis indecentissimum facinus, quo filius copulabatur uxori patris sui, & quidem ut Cajet. & alii relati à Cornet. à lapide in illum locum, vivente & renitente patre. Item ad illud *Deuter. 20.* ubi pœnâ ignis tale matrimonium punitur, nimirum dicunt, optimè inferri inde, esse id valde indecens, ac proinde ab eo homines omni modo deterrandos, & nunquam permittendum sine gravissima causâ, quæ quia raro contingere potest, Pontifices in hac affinitate nunquam dispensasse.

3. Resp. Tertiò: Affinitas orta ex copula fornicaria etiam in primo gradu lineæ rectæ jure naturæ non dirimit matrimonium, habet communis, Castrop. *num. 10.* Sanch. *d. 66. num. 3.* qui ut certum defendunt, Rebell. *L. 3. de mat. q. 15. concl. 2.* Laym. *l. c. c. 6. num. 6.* Pirh. *h. t. num. 33.* Tamen enim, ut dictum, ex copula fornicaria spectato jure gentium ac naturali oritur aliqua affinitas, ea tamen tam perfecta non est, ac orta ex copula conjugata, neque tam efficax, ut secluso jure canonico impediât matrimonium, quò minus validè contrahi possit; uti hoc ipsum etiam confirmatur ex eo, quòd, ut Castrop. videamus Papam sæpe in hac affinitate dispensare. Unde jam inferitur, gentilem ante Baptismum validè contrahere posse, quin & licitè ob causam justam cum filia mulieris, cum qua antecederet fornicatus est; neque post Baptismum ab ea separandum, nisi fortè, si non ex jure naturæ, ex consuetudine tamen apud talem gentem talia matrimonia irrita censeantur. Laym. Pirh. *LL. cit. Coninck. d. 32. du. 4. num. 5.* qui tamen addit affinitatem contractam ante Baptismum (intellige, non tantum in primo gradu lineæ rectæ & transversæ, sed & in secundo gradu) permanere post Baptismum, ac impedire, quò minus jam validè cum filia, sorore vel nepte iustius fœminæ, cum qua ante Baptismum fornicatus, validè contrahere possit matrimonium.

Quæst. 232. Ad quem gradum affinitas jure ecclesiastico dirimat matrimonium.

1. Resp. Primò: Ex copula legitima & conjugali orta non secus, ac consanguinitas olim impedièbat matrimonium contrahendum, & dirimebat contractum usque ad gradum septimum *c. 1. c. nullum. c. equaliter. caus. 35. q. 3.* modò tamen juxta *c. non debet. h. t.* non nisi ad gradum quartum inclusivè; atque ita Titius nec licitè nec validè contrahere potest matrimonium cum Cajæ defunctæ uxoris suæ consanguineis intra quartum gradum.

2. Resp. Secundò: Par olim, seu ante Trident. quò ad dirimendum matrimonium erat ratio de affinitate orta ex copula illicita, quæ de orta ex copula

pula licita, uti constat ex *cit. c. non debet.* ubi ex causa affinitatis non distinguendo, inter ortam ex copula licita & ortam ex copula illicita impedimentum dirimens matrimonium statuitur usque ad quartum gradum inclusivè. Verùm hodie ex decreto Trid. *sess. 24. c. 4. de reform. mat.* impedimentum hoc affinitatis ex copula illicita restrictum est ad secundum gradum. Sic Titius fornicatus cum Caja contrahere nequit matrimonium cum Cajæ sorore, patruela, consobrina, matertera, validè tamen cum Cajæ consanguineis in tertio gradu; et si enim & in hoc & ulterioribus gradibus sit affinitas re ipsa, non est tamen juridica, seu quò ad effectus juris & vim impediendi matrimonium.

Quest. 233. Num affinitas ex copula illicita dirimat quoque sponsalia.

1. Resp. Primò: Affinitas orta ex copula illicita ob eandem rationem & intra eundem gradum, ob quam & in quo dirimit matrimonium, dirimit etiam sponsalia contrahenda & contracta de futuro. Sanch. *L. 7. d. 67. num. 7. & 8.* & ex eo Pirh. *ad Tit. de eo, qui cognov. consang. uxor. num. 21.* juxta *c. veniens. cod.* siquidem sponsalia de futuro nihil sunt, quam futurarum nuptiarum promissio; talis autem affinitas orta ex fornicatione cum consanguinea sponsæ impedit, ne talis promissio possit impleri; cum, ut dictum, inter affines in gradu prohibito contrahi validè nequeat matrimonium. Porro, quòd cognoscens consanguineam sponsæ fiat inhabilis etiam ad contrahendum matrimonium cum quavis alia, juxta *c. 1. de eo, qui cognovit.* importat solum impedimentum impediens respectu aliarum sponsæ non consanguinearum, in quo Episcopus dispensare potest, ut Pirh. *ad eund. tit. num. 9.* Verùm dicta impedimenta impediencia ex crimine non esse amplius in usu, dictum est supra.

2. Resp. Secundò: Affinitas ex copula incestuosa seu illicita superveniens sponsalibus contractis de præsentis seu matrimonio etiam rato tantum non solvit illud, juxta *c. discretionem. de eo qui.*

Quest. 234. An & qualiter affinitas orta ex incestuosa copula cum consanguinea uxoris, adeoque superveniens matrimonio impediatur petitionem debiti.

1. Resp. Primò: Attento jure antiquo seu ante Trident. sicut talis copula dirimebat matrimonium contrahendum usque ad quartum gradum, ita etiam intra eundem gradum contracta impediatur petitionem debiti. Castrop. *d. 3. p. 4. §. 6. num. 1.* à quo jure recedendum non esse; cum in jure novo ejus correctio seu restrictio nulla quò ad hanc petitionem debiti reperitur. Siquidem Trident. restringens affinitatem ad gradum secundum, nullam de privatione debiti mentionem fecit; adeoque adhuc contractam ex illicita copula affinitatem intra dictum quartum gradum impedire petitionem debiti, docent Comit. *L. 1. respons. mor. g. 136.* & alii apud Sanch. *L. 7. d. 15.* Verùm contrarium, nempe restricta affinitate ad secundum gradum, quò ad contrahendum matrimonium, eo ipso quoque ad illum gradum restringi debitum petendi privationem, tenent cum communi Sanch. *L. 9. d. 27. num. 14.* Gutt. *de mat. c. 99. in fine.* Castrop. *cit. §. 4. num. 2.*

Ponc. *L. 7. c. 33. in fine.* sic referens decisum à S. Cong. Concil. Ratio est, quòd privatio petendi debitum imponitur in pœnam incestuosæ copulæ; sublato autem impedimento contrahendi matrimonii ob copulam habitam cum consanguineis uxoris in tertio & quarto gradu, copula illa non est incestuosa.

2. Limitatur dicta responsio, nempe quòd incestuosus ille, seu cognoscens consanguineam uxoris non privetur jure petendi debitum. Primò, si ignoravit esse consanguineam; vel etiam, dum scivit esse consanguineam, ignoravit tamen esse consanguineam in primo vel secundo gradu, eò quòd tunc non committat incestum (intellige formalem) adeoque etiam non incurrat pœnam tali incestui statutam. Sanch. *L. 7. d. 15.* Laym. *L. 5. tr. 10. p. 3. c. 1. num. 14.* Castrop. *num. 3.* Secundò si per violentiam conjux fuerit cognita à consanguineo mariti, adhuc poterit petere debitum. Laym. Castrop. *LL. cit.* propter eandem rationem. Tertio, juxta probabilem, si per metum gravem cadentem in virum constantem copula illa incestuosa fuerit extorta; eò quòd, cum hac pœna inducta sit jure ecclesiastico, non videatur ita coactè peccanti imposita; ita cum Soto *in 4. d. 37. q. unc. a. 2.* Castrop. Laym. *LL. cit.* Ponc. *L. 10. c. 7. num. 6.* quam sententiam licet Sanch. probabilem & pietate plenam dicat, sequitur tamen contrariam. *L. 9. d. 31. num. 4.* Quarto secundum Sylv. *v. luxuria. q. 4. dicto. 2.* Angel. *v. incestus. num. 4.* Sa *v. matrimonii imped. dirim. num. 1.* si incestus sit occultus. Sed meritò id rejiciunt omnes alii. Sanch. *l. c. num. 3.* Gutt. *gg. can. L. 1. c. 22. num. 8.* Castrop. Laym. *LL. cit.* cum Gl. *in c. qui dormierit. v. neutrum. 32. q. 7.* ex nullo enim textu colligitur, incestum talem debere esse publicum ad contrahendum impedimentum hoc; & sanè, si hoc verum, rarò contraheretur. Sed neque sententia Judicis ad hoc requiritur. Sanch. Laym. Castrop. *LL. cit.* Quintò limitatur cum Soto *l. c. a. 2.* Gutt. *l. c. c. 23.* Sanch. *L. 9. d. 7. num. 1.* Castrop. *num. 4.* Laym. *num. 15.* ita ut incestuosus conjux quandoque petere possit debitum, ne nunquam petendo veniat in suspicionem admitti sceleris, aut ne alter conjux exponatur periculo incontinentiæ, vel credat, se minus diligi; cum hæc sit lex ecclesiastica, quæ cum tanto rigore credenda non sit obligare. Sextò, ut obtenta de super dispensatione (ad ejus impetrationem nullus consensus innocentis, etiam conscii delicti requiritur; ut cum Sanch. *l. c. d. 6. n. 10.* Castrop. *n. 5.*) ita integrè recuperetur jus petendi debitum, ac si nulla unquam contracta affinitas; quam dispensationem jure ordinario, saltem per consuetudinem acquisito, concedere potest Episcopus. Laym. Castrop. *LL. cit.* Sanch. *L. 8. d. 4. num. 4.* uti etiam ex privilegio Papæ superiores societatis, & quibus ipsi commiserint. *in privileg. Societatis, v. dispensatio.*

3. Resp. Secundo: Quod attinet innocentem, dubium non est, quin is petere possit debitum, & hoc ei reddendum; cum sine sua culpa suo jure privari nequeat. *cit. c. discretionem.* adeoque affinitas post matrimonium iniquè contracta nocere non debet ei, qui iniquitatis particeps non fuit. *c. fraternitatis. de eo, qui cognov. consang.* Reddere tamen ipsa incestuosa, adeoque iniquè petenti, non tenetur, eò quòd ista illius petitio sit nulla, utpote facta à non habente jus petendi. Gl. *in c. nusse. 30. q. 1. v. defraudaretur.* Covar. *4. decret. 2. p. c. 7. §. 2.*